ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
_____ проф. Блажко О. А.
«04» 05 2026 року

ПРОГРАМА

комплексного кваліфікаційного екзамену
атестації здобувачів вищої освіти

ступеня вищої освіти магістра
галузі знань А Освіта
спеціальність А5Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізації А5.39 (Цифрові технології)
Освітня програма: Комп'ютерні технології в управлінні та навчанні

Вінниця - 2026 р.

Програма до комплексного кваліфікаційного екзамену для здобувачів освіти ступеня вищої освіти магістра галузі знань А Освіта спеціальності А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізації А5.39 Цифрові технології освітня програма Комп'ютерні технології в управлінні та навчанні, уклад.: В.М. Галузяк, С. С. Кізім, В. М. Кобися, В.О. Уманець. – Вінниця, 2026. – 27 с.

Розробники:

Василь Михайлович Галузяк, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор кафедри педагогіки і освітнього менеджменту;

Кізім Світлана Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри цифрових технологій і професійної освіти;

Кобися Володимир Михайлович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри цифрових технологій і професійної освіти;

Уманець Володимир Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри цифрових технологій і професійної освіти.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри цифрових технологій і професійної освіти

Протокол від «6» травня 2026 року № 11

Завідувач кафедри цифрових технологій і професійної освіти _____ доц. Кобися В.М.

«06» травня 2026 року

Розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної комісії Факультету педагоогіки, психології і професійної освіти

Протокол від «12» Травня 2026 року № 6

Голова _____ доц. Волошина О.В.

«12» Травня 2026 року

ВСТУП

Програма до комплексного кваліфікаційного екзамену для здобувачів освіти ступеня вищої освіти магістра галузі знань А Освіта спеціальності А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізації А5.39 Цифрові технології освітня програма Професійна освіта. Комп'ютерні технології в управлінні та навчанні.

На комплексний кваліфікаційний екзамен виносяться навчальні дисципліни: педагогіка і психологія професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти; методика викладання комп'ютерних (цифрових) технологій у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти; цифрові технології управління проєктами.

У разі виникнення обставин непереборної сили, комплексний кваліфікаційний екзамен може проводитися за дистанційними технологіями навчання відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії зі встановлення відповідності рівня освітньої підготовки кадрів до вимог освітніх програм та присвоєння їм кваліфікації за ступенями вищої освіти бакалавра, магістра у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського затверджене наказом № 273 од від 19.12.2024 р., розділ 4 «Проведення атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання».

1. Мета та завдання комплексного кваліфікаційного екзамену:

1.1. Комплексний кваліфікаційний екзамен має своєю метою з'ясування рівня підготовки випускника, які володіють глибокими знаннями, а також базовими й професійними компетентностями в аналізу, проектуванння, створення та використання цифрових технологій, які спрямовані на формцівння у здобувачів освіти навичок науково-дослідницького, проектно-конструкторського та інноваційного характеру щодо використання комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні, здатності до коректної самостійної постановки і вирішення комплексних фахових завдань у науково-практичній діяльності у навчальних, управлінських, науково-дослідних та виробничих організаціях.

1.2. ***Основними завданнями*** комплексного кваліфікаційного екзамену є перевірка рівня сформованості загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти, їхньої готовності до професійної, педагогічної, науково-дослідної та проєктної діяльності в умовах цифрової трансформації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні володіти ***компетентностями:***

Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК 2.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 5.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.
ФК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.
ФК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.
ФК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.
ФК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
ФК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.
ФК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.
РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.
РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.
РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.
РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.
РН 6. Організовувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю,

здійснювати ефективне та об’єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.
РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.
РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.
РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.
РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

2. Програми навчальних дисциплін, які виносяться на комплексний кваліфікаційний екзамен:

2.1. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»

ТЕМА 1. ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНТЕГРОВАНА НАУКОВА ГАЛУЗЬ

Сутність і структура педагогіки та психології професійної освіти. Педагогіка професійної освіти як галузь загальної педагогіки: предмет, об’єкт, функції. Психологія професійної освіти як складова психологічної науки: предмет, об’єкт, закономірності професійного розвитку особистості. Інтеграція педагогічних і психологічних знань у сучасній системі підготовки фахівців. Професійна освіта як соціально-педагогічний і психолого-культурний феномен.

Предмет і категорії педагогіки та психології професійної освіти. Основні категорії педагогіки професійної освіти: освіта, навчання, виховання, розвиток, компетентність, педагогічна взаємодія, професійна підготовка. Основні категорії психології професійної освіти: діяльність, мотивація, професійна самосвідомість, здібності, професійне становлення, рефлексія. Взаємозв’язок педагогічних і психологічних категорій у процесі формування професійної компетентності.

Завдання педагогіки та психології професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти. Визначення цілей, змісту й методів підготовки фахівців відповідно до рівня освіти. Формування професійної компетентності, готовності до самоосвіти, саморозвитку, інноваційної діяльності. Розвиток особистісних, соціальних і комунікативних якостей майбутніх фахівців. Психологічний супровід професійного навчання, адаптації та самореалізації здобувачів освіти.

Зв’язок педагогіки та психології професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти з іншими науками. Взаємодія з філософією, соціологією, акмеологією, менеджментом, економікою, культурологією, нейропсихологією. Інтердисциплінарність сучасних психолого-педагогічних досліджень у професійній освіті.

Методологія психолого-педагогічного дослідження. Наукове пізнання у педагогіці та психології: рівні, підходи, принципи. Етапи психолого-педагогічного дослідження. Методи дослідження у педагогіці та психології професійної, фахової передвищої, вищої освіти. Вимоги до наукової валідності, репрезентативності,

надійності результатів.

ТЕМА 2. СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Система освіти України: структура, рівні, управління, законодавче забезпечення. Принципи державної політики у сфері освіти: гуманізація, демократизація, академічна свобода, інклюзивність, автономія закладів освіти. Професійна (професійно-технічна) освіта як складова національної системи освіти: мета, завдання, функції. Структура, типи і особливості діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Фахова передвища освіта: сутність, мета, місце у структурі освіти України. Законодавчі засади функціонування фахової передвищої освіти. Типи закладів фахової передвищої освіти (коледжі, технікуми, училища), їх завдання та особливості освітнього процесу. Освітньо-професійний рівень «фаховий молодший бакалавр»: характеристика, компетентності, сфера діяльності випускників. Психолого-педагогічні особливості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти.

Вища освіта як провідна складова системи освіти: сутність, цілі, функції. Структура рівнів вищої освіти: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Типи закладів вищої освіти, їх автономія, структура управління. Особливості організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: кредити ECTS, академічна мобільність, індивідуальні освітні траєкторії.

Порівняльна характеристика професійної, фахової передвищої та вищої освіти (цілі, рівні кваліфікацій, типи закладів, зміст навчання, можливості продовження освіти). Взаємозв’язок і наступність між різними рівнями освіти.

Реформування системи освіти України: передумови, тенденції, напрями розвитку. Інтеграція у Європейський простір освіти: Болонський процес, Національна рамка кваліфікацій. Основні проблеми сучасної освіти: якість освіти, фінансування, кадрове забезпечення, престиж професійної освіти, цифровізація, академічна доброчесність. Перспективи розвитку професійної, фахової передвищої та вищої освіти в умовах реформування.

ТЕМА 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ: КОНЦЕПЦІЇ, ЗАКОНОМІРНОСТІ, ПРИНЦИПИ

Сутність поняття «професійна підготовка» у педагогічній та психологічній науці. Мета, завдання та структура професійної підготовки фахівців різних освітніх рівнів. Концепції професійної освіти: гуманістична, компетентнісна, діяльнісна, акмеологічна, інноваційна, особистісно орієнтована. Еволюція підходів до професійної підготовки: від знаннєвої парадигми до компетентнісної та практикоорієнтованої. Закономірності професійної освіти: єдність навчання, виховання і розвитку; наступність і безперервність освіти; взаємозв’язок теорії і практики. Принципи професійної підготовки: науковість, системність, свідомість і активність, доступність, проблемність, професійна спрямованість, інтегративність. Компетентнісний підхід у професійній підготовці: сутність, структура компетентності, професійна компетентність як результат освіти. Психологічні засади професійного становлення особистості: мотивація, цінності, професійна ідентичність, саморефлексія, саморозвиток.

Професійна освіта як система соціалізації та самореалізації особистості. Зміст професійної підготовки: структура, компоненти, співвідношення загальнокультурної, загальнопрофесійної та фахової складових. Педагогічні умови ефективної професійної підготовки фахівців. Психолого-педагогічні фактори, що впливають на успішність професійного навчання.

Моделі професійної підготовки у сучасній освіті: академічна, дуальна, модульно-компетентнісна, дистанційна, змішана. Роль практичної підготовки, стажування, професійних тренінгів у формуванні компетентності фахівця. Освітнє середовище закладу освіти як чинник професійного розвитку майбутнього фахівця. Значення рефлексивної діяльності, наставництва, коучингу і тьюторства у процесі професійної підготовки. Інтеграція педагогічної і психологічної підтримки у процес професійного навчання. Критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності здобувачів освіти. Психолого-педагогічні умови підвищення якості професійної підготовки в умовах освітніх реформ. Професійна підготовка у контексті безперервної освіти та розвитку людського капіталу.

ТЕМА 4. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості: психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку. Особистісний розвиток у студентському віці. Пізнавальні процеси та розумовий розвиток в юнацькому віці. Суперечності та кризи студентського віку. Заклад вищої освіти як чинник соціалізації та професійного становлення студента. Адаптація студентів до навчання у закладі вищої освіти.

Врахування психологічних особливостей юнацького віку в освітньому процесі. Психологічні основи професійного самовизначення особистості. Чинники вибору професії та теорії професійного розвитку. Етапи професійного становлення особистості (за Д. Сьюпером) та кризи професійного розвитку. Професіоналізація особистості студента як новоутворення студентського віку. Формування професійної самосвідомості студентів; розвиток професійної «Я-концепції» майбутнього фахівця; структурні компоненти Я-концепції. Фахова компетентність як показник психологічної готовності до професійної діяльності.

Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності: активна роль у навчанні та розвитку професійної компетентності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності; формування професійних мотивів навчання. Пізнавальна активність студентів та її значення для успішного навчання. Розвиток творчого мислення майбутніх фахівців під час навчання. Психолого-педагогічні умови ефективного професійного розвитку особистості.

Методи та прийоми психолого-педагогічної підтримки студентів у професійній освіті.

ТЕМА 5. ОСНОВИ ДИДАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дидактика як наука і складова педагогіки професійної освіти. Предмет, об’єкт, функції та завдання дидактики професійної, фахової передвищої та вищої освіти. Основні категорії дидактики: освіта, навчання, викладання, учіння, розвиток, виховання, компетентність, результати навчання. Закономірності та принципи навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті. Принципи науковості, системності, доступності, професійної спрямованості, свідомості й активності здобувачів освіти, інтегративності, індивідуалізації та практикоорієнтованості навчання.

Дидактична система професійної (професійно-технічної) освіти. Мета і завдання професійного навчання. Особливості змісту професійної освіти та його відповідність потребам ринку праці. Компетентнісний підхід у професійній підготовці фахівців. Інтеграція теоретичної і практичної підготовки у професійній освіті. Методи і форми

організації навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: виробниче навчання, інструктаж, практичні роботи, тренажерна підготовка, майстер-класи, дуальна форма здобуття освіти.

Дидактичні основи фахової передвищої освіти. Зміст і структура освітнього процесу у фахових коледжах. Особливості професійно-практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти. Інтеграція загальноосвітньої, професійно-теоретичної та практичної підготовки.

Дидактичні засади вищої освіти. Цілі, зміст, закономірності та принципи навчання у вищій школі. Компетентнісний, студентоцентрований та діяльнісний підходи у вищій освіті. Освітні програми, результати навчання та навчальні плани у системі вищої освіти. Академічна свобода викладача і студента. Самоосвіта, саморозвиток та андрагогічні принципи навчання дорослих.

Взаємозв'язок цілей, змісту, методів, засобів і форм організації навчання. Методи навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті. Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні й інтерактивні методи навчання: дискусії, тренінги, кейс-метод, проєктне навчання, кооперативне навчання, проблемне навчання. Форми організації навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти: лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття, консультації, тренінги, проєктна діяльність, самостійна робота здобувачів освіти.

Сучасні освітні технології у професійній освіті: модульно-компетентнісна, проєктна, дуальна, контекстна, проблемно-орієнтована технології навчання. Психолого-педагогічні умови ефективного навчання та формування професійної компетентності здобувачів освіти. Особливості організації навчального процесу з урахуванням вікових, психологічних і професійних характеристик здобувачів освіти. Індивідуалізація та диференціація навчання. Інноваційні підходи до вдосконалення освітнього процесу: коучинг, наставництво, тьюторинг. Перспективи розвитку сучасної дидактики у контексті європейського освітнього простору.

ТЕМА 6. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ, ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці, її ознаки. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності студента. Формування професійних мотивів навчання. Пізнавальна активність студентів. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розвиток творчого мислення майбутніх фахівців у процесі навчання. Психологічні закономірності засвоєння знань, формування умінь і навичок. Психологічні особливості сприймання, уваги, пам'яті, мислення та уяви студентів у навчальному процесі. Індивідуально-психологічні особливості студентів та їх урахування в освітньому процесі. Психологічні передумови і показники успішності навчально-професійної діяльності студентів. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення. Принципи навчання в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Види навчання. Методи і засоби навчання. Критерії оптимального вибору методів і засобів навчання. Форми організації навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Види контролю навчання. Форми і методи контролю навчання. Дидактичні тести, їх види. Форми тестових завдань. Етапи створення дидактичного тесту. Вимоги до створення дидактичних тестів. Критерії оцінювання навчальної успішності студентів. Формувальне і підсумкове оцінювання. Дидактичні вимоги до оцінювання навчальної успішності. Помилки оцінювання навчальної успішності.

ТЕМА 7. ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ, ВИЩОЇ ОСВІТИ

Цифровізація освіти як сучасна тенденція розвитку професійної, фахової передвищої та вищої освіти. Поняття цифрового освітнього середовища. Цифрова трансформація професійної підготовки фахівців. Цифрова компетентність викладача і здобувача освіти. Інформаційно-цифрова культура учасників освітнього процесу. Дидактичні можливості цифрових технологій у професійній освіті. Цифрові освітні ресурси та їх використання в освітньому процесі. Електронні освітні ресурси, мультимедійні засоби навчання, інтерактивні цифрові технології навчання. Використання платформ дистанційного навчання та систем управління навчанням (LMS) в організації освітнього процесу. Хмарні технології, мобільне навчання, вебтехнології, соціальні сервіси, віртуальні лабораторії та освітні симуляції у професійній освіті.

Дистанційне і змішане навчання у професійній освіті. Синхронний та асинхронний режими цифрового навчання. Організація взаємодії учасників освітнього процесу в онлайн-середовищі. Переваги, труднощі та психолого-дидактичні умови ефективної організації цифрового навчання.

Психологічні особливості навчальної діяльності студентів у цифровому освітньому середовищі. Мотивація та пізнавальна активність студентів в умовах цифрового навчання. Саморегуляція і самоорганізація навчальної діяльності студентів у цифровому середовищі. Особливості сприймання, уваги, пам’яті та мислення в умовах цифрового навчання. Когнітивне навантаження та інформаційне перевантаження студентів. Психологічні труднощі онлайн-навчання та шляхи їх подолання.

Психологічні особливості педагогічного спілкування в онлайн-середовищі. Академічна доброчесність в умовах цифрового навчання. Використання технологій штучного інтелекту в професійній освіті. Цифрові інструменти моніторингу, контролю та оцінювання результатів навчання. Онлайн-тестування, електронне портфоліо, автоматизовані системи оцінювання.

Збереження психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах цифровізації. Профілактика цифрової залежності та професійного вигорання. Перспективи цифрової трансформації професійної освіти.

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Сутність і специфіка групової психології у професійній освіті. Типи та структури студентських і учнівських груп. Психологічні особливості групової динаміки: фази формування, стабілізації та розвитку групи. Роль соціальних норм, правил і цінностей у групі. Лідерство у групі: типи лідерів, роль формальних та неформальних лідерів. Конфлікти у студентських та учнівських групах: причини, типи, механізми регулювання. Взаємодія групи та індивіда: груповий тиск, вплив на поведінку та навчання. Соціально-психологічні явища у групі: конформізм, соціальна фасилітація, соціальна інгібіція, соціальні лінощі, групова поляризація. Соціально-психологічні чинники ефективності навчальної групи: згуртованість, комунікація, взаємопідтримка. Психологічні умови ефективної взаємодії та співпраці у студентській групі. Психологічні механізми мотивації та активізації групової діяльності. Психологічні аспекти співпраці та кооперативного навчання у групі. Керівництво групою: роль викладача у формуванні взаємодії та групового клімату. Психологія ролей і позицій учасників групи. Психологічна безпека та емоційний клімат групи. Методи

дослідження групової психології у професійній освіті. Вплив вікових та індивідуально-психологічних особливостей на групову взаємодію. Розвиток комунікативних та соціальних компетентностей у процесі групової роботи. Використання групових технологій та інтерактивних методів у навчанні: кейси, проєкти, тренінги. Роль педагогічної рефлексії у керуванні груповою динамікою. Психологічні аспекти адаптації нових членів групи. Способи підвищення ефективності групової навчально-професійної діяльності.

ТЕМА 9. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ

Педагогічне спілкування як форма професійної міжособистісної взаємодії. Роль педагогічного спілкування у професійній підготовці майбутніх фахівців. Функції та структура педагогічного спілкування. Стадії педагогічного спілкування. Діалогічне спілкування як умова ефективної педагогічної взаємодії. Педагогічний такт і педагогічна етика у взаємодії викладача зі студентами. Соціальна перцепція у спілкуванні викладача зі студентами. Механізми та ефекти соціальної перцепції у педагогічному спілкуванні. Емпатія, рефлексія та взаєморозуміння у педагогічній взаємодії. Вербальні і невербальні засоби педагогічного спілкування. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» у комунікативній взаємодії. Самопрезентація викладача та її психологічні особливості. Стилі педагогічного керівництва та стилі педагогічного спілкування. Модель ефективного педагогічного спілкування. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування та шляхи їх подолання. Організація педагогічної взаємодії у цифровому освітньому середовищі. Особливості педагогічного спілкування в умовах дистанційного і змішаного навчання. Комунікація учасників освітнього процесу в онлайн-середовищі. Суперечності та конфлікти у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, їх психологічні особливості. Типи педагогічних конфліктів. Причини виникнення та наслідки педагогічних конфліктів. Стадії розвитку педагогічного конфлікту. Психологічні передумови конструктивного розв'язання конфліктів. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Шляхи попередження та конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Психологічна культура спілкування викладача. Академічна доброчесність і етика професійної взаємодії. Психологічні умови формування позитивного соціально-психологічного клімату в студентському колективі. Роль педагогічного спілкування у професійному та особистісному розвитку студентів.

ТЕМА 10. ОСОБИСТІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ), ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ, ВИЩОЇ ОСВІТИ

Роль особистості педагога у професійній освіті. Функції професійної діяльності викладача. Психологічна характеристика викладача професійної школи як особистості. Педагогічні здібності та професійно-педагогічна спрямованість викладача. Професійно-педагогічна позиція викладача та її вплив на навчально-виховний процес. Педагогічна компетентність: структура, компоненти, критерії; психологічна компетентність. Педагогічна культура викладача та етичні аспекти професійної діяльності. Педагогічна етика і стиль спілкування. Педагогічна творчість викладача та її особливості. Структура і рівні педагогічної майстерності викладача. Роль рефлексії, саморозвитку і безперервної освіти у формуванні професійної майстерності викладача. Психологічні умови професійного саморозвитку педагога. Психологія впливу викладача на студентів: авторитет, умови його формування. Форми педагогічної влади та особливості міжособистісної взаємодії з учнями/студентами. Типологія викладачів

та педагогічні стилі. Особистісні якості, що впливають на ефективність навчально-виховної діяльності. Емпатія, рефлексія, емоційний інтелект як складові професійної компетентності. Соціальні та етичні аспекти педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні умови підвищення ефективності професійної діяльності педагога. Професійні деформації викладачів. Синдром професійного вигорання та способи його запобігання. Інноваційна діяльність педагога: використання сучасних технологій навчання, цифрових ресурсів та інтерактивних методик. Вплив педагогічного середовища та колективу на професійний розвиток педагога. Моделі педагогічної діяльності та їх вплив на формування компетентного учня/студента.

2.1.1. Методичне забезпечення: робоча програма дисципліни, підручники, навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять, завдання та методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти.

2.1.2. Рекомендована література з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»

1. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти. Київ, 2020. 296 с.
2. Дольнікова Л.В., Мукан Н.В. Професійна педагогіка. Львів: Львівська політехніка, 2021. 324 с.
3. Задорожна-Княгницька Л. В., Нетреба М., Бодик О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Купрієнко СВ, 2022. 320 с.
4. Кошелева Н.Г. Педагогічна психологія: навч.-метод. посібник. Дніпро, ГІІМ ДВНЗ ДДПУ, 2024. 175 с.
5. Методика професійної освіти : навч. посібник / Д. О. Чернишев, К. І. Почка, Г. Л. Корчова, Ю. С. Красильник, М. В. Руденко. Київ : Компринт, 2024. 224 с.
6. Семенова А.В. Професійна педагогіка: Підручник / Авт. : О.В. Грабовський, Л.В. Коломієць, О.С. Савєльєва, А.В. Семенова, В.Ф. Яні; за заг. ред. А.В. Семенової. Одеса: Бондаренко М.О., 2020. 575 с.
7. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. для студ. Київ : Гельветика, 2020. 466 с.

Додаткова

1. Галузяк В., Бойко В. Дослідження особистісних ресурсів у зарубіжній психології. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2023. Випуск 74. С. 78-88. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-74-78-88
2. Галузяк В., Бойко В. Формування резильєнтності майбутніх учителів як предмет досліджень у зарубіжній психології. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2023. Випуск 75. С. 103-113. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-75-103-113
3. Галузяк В., Макодай О. Розвиток кооперативного навчання в США. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2023. Випуск 76. С. 51-64. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-76-51-64
4. Галузяк В., Макодай О., Макодай І. Кооперативне навчання в США: компаративний аналіз дидактичних моделей. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія:

Педагогіка і психологія. 2025. Випуск 81. С. 50-68. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2025-81-50-68

5. Галузяк В.М. Особливості розвитку особистісно-професійної зрілості майбутніх учителів. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2022. Випуск 69. С. 107-120. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2022-69-107-120

6. Галузяк В.М., Макодай І.І., Манжос Е.О. Компаративний аналіз професійних стандартів учителя в Україні та за кордоном. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2022. Випуск 71. С. 106-116. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2022-71-97-108

7. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронний ресурс. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032.

8. Грибан Г. П. та ін. Профілактика психоемоційного вигорання викладачів закладів вищої освіти під час професійної діяльності. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2021. № 11. С. 41–46.

9. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчально-методичний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2020. 178 с.

10. Педагогічна психологія: навч.-метод. посібник / уклад. Н.Г. Кошелева. Дніпро, ГІІМ ДВНЗ ДДПУ, 2024. 175 с.

11. Професійна педагогіка: конспект лекцій; упоряд. Є.Л. Скворчевська. Харків, 2022. 187 с.

12. Староста В. І. Педагогіка та психологія вищої школи : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 68 с.

13. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

8. Fry H., Ketteridge S., Marshall S. A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice. 5th ed. London ; New York : Routledge, 2023. 496 p.

9. Bates A. W. (Tony). Teaching in a Digital Age : Guidelines for Designing Teaching and Learning. 3rd ed. Vancouver : Tony Bates Associates Ltd, 2022. 780 p. URL: https://pressbooks.bccampus.ca/teachinginadigitalagev3m/

14.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єрмакова С. С.Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни "Психологія і педагогіка вищої школи" ; Міжнар. гуманітар. ун-т. Одеса, 2024. URL: https://hdl.handle.net/11300/28567

2. Психологія вищої школи (дисципліна). URL: http://www.psyh.kiev.ua/Психологія_вищої_школи_(дисципліна)

3. Порадник для професійного педагогічного та наукового зростання освітян: Науково-методичний посібник / за ред. Петровського О. М., Трубавіної І. М. Харків, 2023. 302 с. https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/19481/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf

4. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО

ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728477/1/%D0%94%D0%98%D0%94%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-resources/

6. Репозиторій ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського. URL: https://dspace.vspu.edu.ua

7. Репозиторій ДНУ ім. О.Гончара. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100

2.2. Програма навчальної дисципліни «Методика викладання комп'ютерних (цифрових) технологій у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»

РОЗДІЛ 1. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Тема 1. Сучасні освітні тренди у закладах освіти

Сучасні освітні тренди: неформальна освіта, неперервне, дистанційне, онлайн, змішане, адаптивне, перевернуте навчання, мікронавчання, гейміфікація навчання, хмарні і мобільні технології в освіті, технології на основі масових відкритих онлайн курсів, STEAM-освіта та ін. Цифрові тренди в освіті. Цифрова трансформація університету як сучасний цифровий освітній тренд.

Тема 2. Хмарні технології та їх використання в освітній діяльності закладів освіти

Поняття про хмарні технології. Хмарні сервіси і хмарні сховища даних. Переваги та недоліки використання хмарних технологій.

Платформи хмарних сервісів для освіти, їх характеристики. G Suite for Education. Корпоративний обліковий запис, корпоративна пошта, хмарні сервіси Google Workspace як складові персонального освітнього середовища викладача. Віртуальне робоче місце. Характеристика хмарних сервісів Google (Google Диск, Google документи, Google таблиці, Google презентації, Google анкети та ін.). Використання інтернет-ресурсів для спільної роботи. Рівні та способи доступу до ресурсів. Зберігання даних та колективна робота з документами в інтернеті; керування спільним доступом до них. Організація електронних навчальних курсів на основі платформи Google Classroom. Корпоративні облікові записи Google.

Хмарні сервіси Microsoft. Їх характеристики. Хмарне сховище OneDrive. Microsoft Office 365. Корпоративні облікові записи Microsoft.

Тема 3. Системи для організації відеоконференцій та їх використання в освітній діяльності закладів освіти

Відеоконференції. Онлайн платформи для організації відеоконференцій (Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, Skype, Webex Cisco та ін.) та їх характеристики. Порівняння систем для організації відеоконференцій. Комерційні типи ліцензій і їх особливості. Автентифікація та верифікація доступу користувачів до відеоконференції. Організація онлайн лекцій за використанням відеоконференцій.

Тема 4. Засоби для розробки цифрових дидактичних матеріалів для освітньої діяльності закладів освіти

Платформи для розробки цифрових дидактичних матеріалів (LearningApps, WorldWall та ін.). Їх види і характеристики.

Віртуальні дошки (Padlet). Платформи для онлайн тестування і опитування (Kahoot!). Візуалізація даних та інфографіка. Сервіси для створення інфографіки та

онлайн презентацій (Canva, Prezi). Створення дидактичних матеріалів з анімацією (Powtoon). Сервіси для управління проєктами (Trello).

Тема 5. Основи захисту особистого цифрового простору педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти

Медіаосвіта. Медіаграмотність. Аналіз цифрових освітніх ресурсів. Неправдиві (фейкові) новини, формування критичного мислення.

"Цифровий слід". Створення, зберігання і використання надійних паролів.

Потенційні проблеми зі здоров'ям, пов'язані з тривалим використанням ІТ обладнання. Психологічна залежність від ІТ, інтернет-залежність. Поняття про цифрове благополуччя. Додаток "Дія", електронний цифровий підпис.

Тема 6. Цифрові освітні технології в предметних галузях (за спеціальностями) у зкаладах освіти

Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання предмета. Особливості створення та впровадження комп'ютерно-орієнтованих засобів для підтримки освітньої діяльності.

Використання електронних навчально-методичних комплексів (ЕНМК): вимоги до проєктування, структури, змісту, технічного забезпечення. Огляд і характеристика сучасних електронних освітніх ресурсів, що використовуються у закладах освіти (за предметними галузями).

Спеціальне програмне забезпечення для підтримки навчання дисциплін. Онлайн платформи та сервіси для підтримки навчання у закладах освіти.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Тема 7. Системи дистанційного навчання та їх застосування у закладх освіти

Поняття про систему дистанційного навчання. Їх види і характеристики. (CMS, LMS, LCMS). Порівняння систем дистанційного навчання.

Середовище системи дистанційного навчання Moodle. Основні налаштування, реєстрація користувачів, створення шаблонів дистанційних курсів. Організація роботи з Moodle в університеті.

Canvas LMS - платформа для електронного навчання та інтегроване сумісне програмне забезпечення.

Платформа Google Classroom. Організація взаємозв'язку Google Docs, Google Drive і Gmail, для створення і впорядкування завдань, виставлення оцінок, коментування і організації ефективного спілкування з учнями в режимі реального часу.

Тема 8. Цифрові технології для створення опитувань і тестувань в онлайн середовищі закладів освіти

Тестування. Загальні принципи створення тестів. Створення різних типів запитань (один з багатьох, багато з багатьох, на відповідність, пропущене слово та ін.). Банк запитань, категорії. Створення тесту на основі банку питань. Оцінювання тестових завдань. Експорт та імпорт запитань.

Використання онлайн-сервісу Kahoot! для створення інтерактивних навчальних ігор: вікторин, обговорень, опитувань.

Створення форм опитувань за допомогою Ms Forms і Google Forms.

Сервіси для проведення опитувань SurveyMonkey, Testograf, Simpoll, SurveyGizmo.

Порівняння платних і безкоштовних версій.

Тема 9. Онлайн середовища для створення відео та анімаційних навчальних матеріалів в освітній діяльності закладів освіти

Влогінг. Інструменти для ведення відеоблогу навчального призначення. Поняття про влогінг. Інструменти для ведення відеоблогу навчального призначення.

Youtube-канал. Його створення. Налаштування параметрів власного Youtube-каналу. Запис відео. Ведення трансляцій онлайн.

Тема 10. Штучний інтелект в освіті

Сучасні технології штучного інтелекту (ШІ) та їх застосування в освітній діяльності. Машинне навчання, нейромережі, обробка природної мови.

Персоналізовані навчальні системи на основі ШІ. Адаптивні навчальні платформи, які автоматично підлаштовуються під рівень знань студента. Віртуальні освітні асистенти та чат-боти для підтримки навчання.

Автоматизовані системи оцінювання знань: перевірка тестів, письмових робіт, програмного коду. Генеративний ШІ для створення навчальних матеріалів: автоматичне формування завдань, конспектів, тестових питань.

Аналіз навчальних даних (Learning Analytics) для прогнозування успішності студентів та покращення якості освітнього процесу. Етика використання ШІ в освіті, питання конфіденційності даних, алгоритмічної упередженості, академічної доброчесності.

Інтеграція ШІ з сучасними освітніми технологіями: мікронавчання, гейміфікація, STEAM-освіта.

Практичне застосування ШІ-інструментів у освіті: ChatGPT, Google Bard, Microsoft Copilot, IBM Watson Education, платформи для автоматичної перевірки робіт (Turnitin, Gradescope).

Перспективи розвитку ШІ в освіті: інтелектуальні навчальні середовища, віртуальні лабораторії, системи прогностичної аналітики. Цифрова трансформація освітніх закладів завдяки технологіям штучного інтелекту.

2.2.1. Методичне забезпечення: робоча програма дисципліни, підручники, навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять, завдання та методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти.

2.2.2. Рекомендована література з навчальної дисципліни «Методика викладання комп'ютерних (цифрових) технологій у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»

Основна

1. Технології розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в особливих умовах діяльності : методичний посібник / О. А. Тітова, П. Г. Лузан, І. А. Мося, В. В. Шусть, Л. А. Романов, О. Ю. Ямковий, Л. С. Гуменна, Є. С. Царьова. – За наук. ред. О. А. Тітової − Київ: ІПО НАПН України, 2025. – 278 с.

2. Цифровізація освіти і науки в період російсько-української війни та відновлення України : оглядове видання / [упоряд.: Гуралюк А. Г., Коваленко В. В., Закатнов Д. О., Ростока М. Л., Тарнавська С. В.,Вараксіна Н В., Шило О. А., Білоцерківець І. П., Жигалюк А. В.; наук. ред. Гуралюк А. Г.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. вид. – Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2025. – 318 с.

3. Використання засобів доповненої та віртуальної реальностей в навчальному середовищі закладів загальної середньої освіти : методичні рекомендації / С. Г. Литвинова, Н. В. Сороко, Ю. М. Богачков, О. О. Гриб'юк, Н. П. Дементієвська,

О. М. Соколюк, О. В. Слободяник, П. С. Ухань / за наук. ред. С. Г. Литвинової – К. : ІЦО НАПН України, 2023. 74 с

4. Інноваційні методики і технології професійної освіти: практичний посібник для педагогічних працівників закладів професійної та фахової передвищої освіти / В. О. Радкевич, С. Г. Кравець, А. П. Онищенко, П. Г. Лузан, І. А. Мося, Т. М. Пащенко, О. А. Тітова, В. А. Кручек, О. О. Субіна, М. А. Пригодій, Л. А. Лупаренко, О. Л. Єршова, Д. О. Закатнов, Н. М. Ваніна; за ред. В. О. Радкевич, М. А. Пригодія. – Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2025. – 160 с.

5. Сілаєва, І. Є. (2018). Інноваційна модель уроку виробничого навчання: Навчально-методичний посібник / І. Є. Сілаєва – Біла Церква: БІНПО УМО, 66

Додаткова

1. Становлення особистості майбутнього фахівця в умовах підготовки до професійно-педагогічної діяльності: діалог зі стейкхолдерами: монографія / за ред. акад. Р. С. Гуревича. Вінниця: ТОВ «Друк», 2022. 276 с.

2. Сучасні освітні технології в цифровій реальності: монографія; за ред. академіка НАПН України Р. С. Гуревича. Київ: Видавництво «Юрка Любченка», 2024. 472 с.

3. Цифровізація наукових досліджень : навчально-методичний посібник / Шевченко Л. С., Кізім С. С., Кобися А. П., Люльчак С. Ю., Куцак Л. В. Вінниця : ТОВ «Друк», 2022. 287 с

4. Kizim S., Voloshyna O., Bondarchuk L., Sapohov M, Mel72nychuk T. (2025). Innovative Approaches to the Organization of Distance Learning with the Use of Digital Technologies in Domestic and International Educational Practices Environment. Technology. Resources. Rezekne, LatviaProceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference, 2025. Volume II, 197-203.

5. Kizim S., Voloshyna O., Sarancha I., Nahorniak S., Stoliarenko O. (2025) Organization of Adaptive Training Using Artificial Intelligence Technologies in the Context of War Environment. Technology. Resources. Rezekne, LatviaProceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference. 2025. Volume II, 205-212.

6. Yarovyi, A. Yarovyi, S. Kizim, and V. Ozeranskyi, “INNOVATIVE TRENDS IN THE FIELD OF MODERN ARTIFICIAL INTELLIGENCE METHODOLOGY”, ETR, vol. 2, pp. 132–137, Jun. 2024, doi: 10.17770/etr2024vol2.8065

7. Smart education in the prospective teachers’ training / Dmitrenko N.Ye., Voloshyna O.V., Kizim S.S., Mnyshenko K.V., Nahorniak S.V. CEUR Workshop Proceedingsthis. 2023. P. 38–53. URL: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58175450500

2.3. Програма навчальної дисципліни «Цифрові технології управління проєктами»

РОЗДІЛ 1. Система управління і методологія планування проектів

ТЕМА 1. Загальна характеристика управління проектами

Історія розвитку управління проектами. Поняття та класифікація проектів. Сутність системи управління проектами, її елементи. Цілі управління проектами. Принципи і функції управління проектами.

ТЕМА 2. Основні підходи до обґрунтування доцільності проекту

Обґрунтування доцільності проекту. Учасники проекту. Етапи узгодження проекту. Оцінка фінансових показників проекту. Оцінка економічної оцінки проекту.

ТЕМА 3. Основні форми організаційної структури проекту

Організація системи управління проектом. Проектування організаційної структури управління проектами. Управління проектами з використанням зовнішньої організаційної структури проекту, переваги та недоліки організаційної структури.

ТЕМА 4. Структуризація проекту

Поняття структуризації проекту. Основні компоненти структуризації проекту. Методичні основи структуризації проекту. Характеристика та значення методології структуризації проекту. Поєднання структур проекту.

ТЕМА 5. Методичні основи планування і контролю проектів

Складові системи планування проекту. Методологічні підходи до планування проектів. Система контролю дотримання параметрів проекту. Внесення змін у виконання проекту і їх комплексний аналіз. Методологія структуризації проекту: односпрямована, двохспрямована і трьохспрямована структура проекту. Основи кодування проектів. Основи поняття планування проектів, принципи планування. Інтеграція планування і контролю. Управління змінами.

ТЕМА 6. Основи сіткового і календарного планування проекту

Методологія планування послідовності робіт. Сіткове планування і сіткова модель. Календарне планування і діаграма Ганта. Сіткові графіки і напрями їх оптимізації.

РОЗДІЛ 2. Методичні основи реалізації проектів

ТЕМА 1. Контроль виконання проекту

Поняття і види виконання проектів. Методичні основи складання звітності у системі контролю. Завдання контролю за виконанням проекту і аналіз показників виконання проекту. Основні методи контролю виконання проекту. Основні завдання бюджетного контролю. Звітність у системі контролю. Методи аналізу виконання проекту.

ТЕМА 2. Управління ризиками в проектах

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проекту. Причини виникнення і чинники впливу на динаміку ризиків. Основні методи аналізу ризиків. Способи зниження ризиків проекту. Поняття і класифікація ризиків. Модель управління ризиками. Причини виникнення ризиків. Основні методи аналізу ризиків: 1) аналіз чутливості реагування; 2) аналіз сценарію; 3) ринковий ризик (бета-ризик); 4) визначення точки беззбитковості; 5) дерево рішень; 6) метод «Монте-Карло». Методи зниження ризиків.

ТЕМА 3. Управління якістю проектів

Методологічні основи управління якістю проектів і способи забезпечення якості проектів. Витрати на забезпечення якості проектів. Методи контролю за якістю проекту.

ТЕМА 4. Організація проведення торгів за проектами

Поняття конкурсних торгів (тендерів). Класифікація та порядок проведення. Особливості організації проведення і складання звітності про двоступеневі торги. Торги за проектами, їх особливості. Тендерні пропозиції.

ТЕМА 5. Формування і розвиток проектної команди

Формування команди проекту. Основні стадії життєвого циклу команди проекту. Управління конфліктами в проектах. Класифікація конфліктів. Моделі управління конфліктом. Лідерство і мотивація в команді. Порівняльна характеристика стилів управління проектом. Методи навчання персоналу в проектах. Особливості формування команди проекту. Схема формування команди з урахуванням цілі проекту. Заходи щодо вибору персоналу. Характеристика вимог до менеджерів. Поняття

конфлікту і методи управління конфліктом. Лідерство і мотивація в команді.

ТЕМА 6. Програмне забезпечення управління проектом

Загальна характеристика систем управління проектом. Система автоматизованого управління проектом Microsoft Project. Управління проектом за допомогою Microsoft Project. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами. Функціональні можливості систем командносіткового планування. Особливості управління проектом за допомогою автоматизованих систем управління.

2.3.1. Методичне забезпечення: робоча програма дисципліни, підручники, навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять, завдання та методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти.

2.3.2. Рекомендована література з навчальної дисципліни «Цифрові технології управління проєктами»

Основна

1. Блага Н. В. Управління проєктами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
2. Батенко Л. П., Загородніх О.А., Ліщінська В. В. Управління проектами: на-вч. посіб.– К. : КНЕУ. 2019. – 231 с.
3. Гудзь О.Є., Муриксіна Т.Л. Рубцов В.С. Де взяти гроші для свого бізнесового проекту? (Джерела фінансування власних бізнесових проектів): Навч. посібник – К.: Планета людей, 2023. – 116 с.
4. Кобиляцький Л.С. Управління проектами: навч. посіб./МАУП - К.: МА-УП, 2021 – 198 с.
5. Керівництво з управління проектами розвитку : інтерактивний навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. І. Є. Цепенди, С. О. Кропельницької. ІваноФранківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. р. 352 с.
6. Тарасюк Г. М. Управління проектами: Навч. посіб. для студентів ЗВО. 4-е вид. - К.: Каравела, 2020. – 320с.
7. Тян Р. Б., Холод Б. І., Ткаченко В. А. Управління проектами : Навч. посіб. для студ. екон. спец./ Дніпропетровська академія управління, бізнесу та права. Кафедра економіки підприємництва. - Д., 2020. – 222 с.

Додаткова

1. Балацький О. Ф., Теліженко О. М., Соколов М. О. Управління інвестиціями: Навчальний посібник. – 2-ге вид., - Суми: ВТД «Університетська книга», 2020. – 232 с.
2. Бушуєв С. Д., Морозов В. В. Динамічне лідерство в управлінні проектами: монографія/ Українська асоціація управління проектами. – 2-е вид. – К., 2020. – 312 с.
5. Гудзь О. Степасюк О. Проблеми управління інвестиційними процесами в аграрному секторі економіки України // Бухгалтерія в сільському господарстві - 2021 р. -№ 21 – С. 18-20.
7. Гудзь О.Є., Рубцов В.С. Управління ризиками при реалізації власних бізнесових проектів (Ризик - менеджмент у малому та середньому бізнесі): Навч. посібник – К.: Планета людей, 2023. – 88 с.
8. Гайдис Н. М. Інвестування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Національний банк України; Львівський банківський ін-т. -Львів, 2022. - 271с.
9. Гуткевич С. О. Інвестування: теорія і практика: Навч. посібник для студ. вищ.

навч. закладів / Європейський ун-т. - К.: Вид-во Європейського університету, 2020. - 234 с.

10. Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. - К.: Видавничий Дім «Комп'ютерпрес», 2021. - 364 с.

3. Критерії оцінювання відповідей на питання комплексного кваліфікаційного екзамену за вимогами кредитної трансферно-накопичувальної системи

№ з/п	Зміст оцінюваної діяльності	Максимальна к-сть балів
1.	**Відповідь на перше питання з дисципліни «Педагогіка і психологія професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»** (повнота, чіткість, логічність та наукова обґрунтованість відповіді; знання теоретико-методологічних засад педагогіки і психології професійної освіти; системи професійної, фахової передвищої та вищої освіти України; закономірностей, принципів і концепцій професійної підготовки фахівців; психологічних основ професійного розвитку особистості; дидактичних засад професійної освіти; психології навчання студентів; психолого-дидактичних засад цифровізації освіти; психології студентської групи; педагогічного спілкування та професійної діяльності викладача).	30
2.	**Відповідь на друге питання з дисципліни «Методика викладання комп'ютерних (цифрових) технологій у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти»** (повнота, чіткість та аргументованість відповіді; знання сучасних освітніх і цифрових трендів; хмарних технологій та сервісів; систем відеоконференцзв'язку; цифрових дидактичних ресурсів; технологій дистанційного та змішаного навчання; систем управління навчанням (Moodle, Canvas LMS, Google Classroom); технологій онлайн-тестування та оцінювання; цифрових засобів створення навчального контенту; технологій штучного інтелекту в освіті; методики використання цифрових технологій у професійній підготовці здобувачів освіти).	30

3.	**Відповідь на третє питання з дисципліни «Цифрові технології управління проєктами»** (повнота, чіткість та обґрунтованість відповіді; знання теоретичних основ управління проєктами; життєвого циклу проєкту; методологій планування, структуризації та контролю проєктів; сіткового і календарного планування; цифрових технологій та програмних засобів управління проєктами; методів управління ризиками; управління якістю проєктів; формування та розвитку проєктної команди; застосування цифрових інструментів для моніторингу та оцінювання результатів проєктної діяльності).	30
4.	**Відповіді на додаткові питання** (повнота та правильність відповідей; здатність інтегрувати знання з педагогіки, психології, цифрових технологій навчання та управління проєктами; уміння аналізувати професійні ситуації, обґрунтовувати власні рішення, використовувати сучасну наукову термінологію та демонструвати сформованість загальних і фахових компетентностей).	10
Загальна кількість балів		100

Під час оцінювання відповіді здобувача освіти на комплексному кваліфікаційному екзамені викладач враховує: якість знання (логіку мислення, аргументацію, послідовність і самостійність викладу, культуру мовлення); ступінь оволодіння уміннями і навичками застосування засвоєних знань на практиці.

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	**Критерії оцінювання**	**Рівень досягнень здобувача**
A 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на поглибленому рівні; комплексом знань і вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв’язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем програмового матеріалу, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ

B 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідній елемент комплексу знань і вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
C 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
D 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувача є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
E 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО

F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом програмового матеріалу на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

4. Зразки комплексних кваліфікаційних завдань

1. Принципи навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті

2. Особливості використання віртуальної реальності у освітньому процесі закладів професійної освіти»

3. Принципи управління проєктами.

5. Зразки відповідей до комплексних кваліфікаційних завдань

Зразок відповіді на питання «Принципи навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті»

Принципи навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті є системою вихідних дидактичних положень, які визначають зміст, організацію, методи, форми та засоби освітнього процесу. Вони відображають закономірності навчання, розвитку і професійного становлення особистості та забезпечують ефективну підготовку майбутніх фахівців.

Принципи навчання формувалися історично у процесі розвитку педагогічної науки з урахуванням суспільних потреб і змін у системі освіти. У сучасній професійній освіті вони реалізуються на основі компетентнісного, студентоцентрованого, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів.

Особливість принципів навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті полягає в їх професійній спрямованості, орієнтації на формування компетентного, мобільного, творчого фахівця, здатного до саморозвитку, адаптації до змін та безперервного професійного вдосконалення.

1. Серед основних принципів навчання важливе місце посідає принцип науковості. Його сутність полягає у відповідності змісту освіти сучасному рівню розвитку науки, техніки, технологій та професійної практики. Навчальний матеріал має ґрунтуватися на науково достовірних знаннях, сучасних концепціях і фактах. У професійній освіті це означає постійне оновлення змісту навчальних дисциплін відповідно до розвитку галузі, використання сучасних технологій, цифрових ресурсів, інноваційних методів навчання.

2. Принцип системності та послідовності передбачає логічну побудову освітнього процесу, взаємозв’язок усіх компонентів навчання. Знання повинні засвоюватися у певній системі — від простого до складного, від загального до конкретного. У професійній підготовці цей принцип реалізується через послідовне формування професійних компетентностей, поєднання фундаментальної, загальнопрофесійної та спеціальної підготовки.

3. Принцип доступності означає відповідність змісту, методів і форм навчання віковим, інтелектуальним, психологічним та професійним можливостям здобувачів освіти. Доступність не означає спрощення навчання, а передбачає оптимальний рівень труднощів, який стимулює пізнавальну активність і розвиток студентів.

4. Принцип свідомості й активності здобувачів освіти полягає у формуванні в студентів усвідомленого ставлення до навчання, внутрішньої мотивації, самостійності

та відповідальності за результати освітньої діяльності. Сучасна професійна освіта орієнтується не на пасивне засвоєння інформації, а на активну навчально-пізнавальну діяльність студентів. Тому важливого значення набувають проблемне навчання, проєктна діяльність, кейс-метод, дискусії, тренінги, кооперативне навчання.

5. Одним із провідних у професійній освіті є принцип професійної спрямованості навчання. Його сутність полягає в орієнтації змісту, методів і форм навчання на майбутню професійну діяльність здобувача освіти. Теоретична підготовка має поєднуватися з практичними завданнями, моделюванням професійних ситуацій, виробничою практикою, стажуванням, дуальною освітою. Цей принцип забезпечує формування професійної компетентності та готовності до реальної професійної діяльності.

6. Принцип зв'язку теорії з практикою. Він передбачає застосування здобутих знань у практичній діяльності. Реалізація цього принципу здійснюється через лабораторні та практичні заняття, виробниче навчання, тренажерну підготовку, професійні проєкти, практики та стажування. Саме практична спрямованість навчання сприяє формуванню професійного мислення та професійних умінь.

7. Принцип індивідуалізації та диференціації навчання передбачає врахування індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти: здібностей, інтересів, мотивації, темпу навчання, рівня підготовки. У сучасній освіті цей принцип реалізується через індивідуальні освітні траєкторії, вибіркові дисципліни, адаптивне навчання, тьюторинг та наставництво.

8. Важливим для сучасної вищої освіти є принцип студентоцентризму. Він передбачає орієнтацію освітнього процесу на потреби, інтереси та можливості здобувача освіти, визнання його активним суб'єктом навчання. Студент отримує можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію, брати участь в оцінюванні якості освіти, реалізовувати академічну мобільність та академічну свободу.

9. У сучасних умовах особливого значення набуває принцип цифровізації навчання. Він передбачає використання цифрових технологій, платформ дистанційного навчання, LMS-систем, мультимедійних засобів, віртуальних лабораторій, технологій штучного інтелекту. Цифровізація забезпечує доступність освіти, гнучкість навчання, персоналізацію освітнього процесу та розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців.

10. Також важливими є принципи гуманізації та демократизації навчання, які передбачають повагу до особистості здобувача освіти, створення сприятливого психологічного клімату, партнерську взаємодію між викладачем і студентом, розвиток критичного мислення та творчості.

Реалізація принципів навчання у професійній, фаховій передвищій та вищій освіті забезпечує: формування професійної компетентності; розвиток професійного мислення; підвищення мотивації до навчання; розвиток самостійності та творчості студентів; готовність до професійної діяльності та безперервного професійного розвитку.

Принципи навчання є теоретичною та методологічною основою організації сучасного освітнього процесу. Вони забезпечують цілісність, ефективність і професійну спрямованість підготовки фахівців, сприяють формуванню конкурентоспроможного, компетентного та здатного до саморозвитку спеціаліста в умовах сучасного суспільства й цифрової трансформації освіти.

Зразок відповіді на питання «Особливості використання віртуальної

реальності у освітньому процесі закладів професійної освіти»

Віртуальна реальність (Virtual Reality, VR) є однією з провідних імерсивних технологій, що забезпечує занурення користувача у спеціально створене комп'ютерне тривимірне середовище та надає можливість взаємодіяти з його об'єктами в режимі реального часу. В освітньому процесі закладів професійної освіти технології VR відкривають нові можливості для формування професійних компетентностей, розвитку практичних навичок та підвищення мотивації здобувачів освіти.

Ріртуальна реальність характеризується трьома основними складовими: **зануренням, взаємодією та залученням**. Занурення забезпечує відчуття присутності у змодельованому середовищі, взаємодія дозволяє користувачеві маніпулювати віртуальними об'єктами, а залучення сприяє активній участі у виконанні професійних завдань та дослідженні віртуального середовища.

Для закладів професійної освіти особливого значення набуває можливість використання VR для моделювання виробничих процесів і професійних ситуацій, які складно, дорого або небезпечно відтворити в реальних умовах. Віртуальне середовище дозволяє здобувачам освіти виконувати практичні завдання без ризику для здоров'я, обладнання чи виробництва. Це особливо актуально для підготовки фахівців технічного, інженерного, транспортного, будівельного та медичного профілів.

Однією з важливих переваг VR є можливість візуалізації складних об'єктів, процесів і явищ. Завдяки тривимірним моделям здобувачі освіти можуть детально вивчати конструкцію обладнання, технологічні процеси, алгоритми роботи цифрових систем, що сприяє кращому розумінню навчального матеріалу та розвитку просторового мислення.

Використання VR змінює роль викладача в освітньому процесі. Якщо у традиційному навчанні викладач переважно виступає джерелом інформації, то в імерсивному середовищі він виконує функції консультанта, фасилітатора та організатора навчальної діяльності. Водночас здобувач освіти переходить від пасивного сприйняття інформації до активного дослідження, експериментування та самостійного прийняття рішень.

У закладах професійної освіти VR доцільно використовувати для:

- проведення віртуальних лабораторних і практичних робіт;
- моделювання виробничих процесів та професійних ситуацій;
- навчання роботі зі складним обладнанням;
- розвитку навичок командної роботи у віртуальному просторі;
- проведення віртуальних екскурсій на підприємства;
- формування цифрових компетентностей майбутніх фахівців;
- організації дистанційного та змішаного навчання.

Важливою перевагою технології є можливість персоналізації навчання. Віртуальні середовища дозволяють адаптувати складність завдань, темп навчання та сценарії професійної діяльності відповідно до індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

Разом із перевагами існують і певні обмеження використання VR: висока вартість обладнання, потреба у спеціальному програмному забезпеченні, необхідність підготовки педагогічних працівників та дотримання вимог безпеки під час роботи у віртуальному середовищі. Тому впровадження технологій віртуальної реальності має здійснюватися на засадах педагогічної доцільності та відповідності освітнім цілям.

Отже, використання віртуальної реальності в освітньому процесі закладів професійної освіти сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, розвитку

професійних і цифрових компетентностей, формуванню практичного досвіду діяльності та забезпечує реалізацію сучасних підходів до професійної підготовки в умовах цифрової трансформації освіти.

Зразок відповіді на питання «Принципи управління проєктами»

Кожен проєкт, незалежно від складності та обсягу робіт, необхідних для його реалізації, залежить від певних умов його розробки та реалізації. Організаційне управління проєктами (ОРМ) – це основа, яка використовується для узгодження практик управління проєктами, програмами та портфелем з організаційною стратегією і цілями, а також налаштування або пристосування цих практик до контексту, ситуації чи структури організації.

Стандарт ОРМ надає керівництво організаційним управлінням, працівникам ОУП та практикам щодо цих тем. Він охоплює процес визначення вартості і може бути використаний з усіма підходами до реалізації проєкту.

Організаційне управління проєктами допомагає організаціям набувати ваги за допомогою таких принципів:

- узгодження з організаційною стратегією;
- інтеграція з організаційними можливостями;
- послідовність навчання;
- організаційна інтеграція;
- ставлення до організації;
- постійний розвиток.

Хоча стандарт ОРМ корисний для будь-якої організації, яка прагне щонайкраще відповідати своїм стратегічним цілям, він є особливо корисним для організацій, які не мають єдиного підходу до управління проєктами, і тих, хто перебуває в процесі вдосконалення чи утримання своєї поточної системи управління проєктами.

В міру того як організація зростає зі зміною часу та адаптується до руйнівних технологій, цей стандарт допомагає менеджеру підтримувати стабільну структуру, щоби не відставати від своєї організаційної стратегії.

Функції управління матеріально-технічним забезпеченням охоплюють: процедури вибору стратегії контракту; інформаційно-рекламну роботу; визначення складу, назв і дат робіт, що виконуються відповідно до договорів, підготовку проєктів договорів; вибір постачальників та субпідрядників на основі тендерів, пропозицій тощо, підготовку документації для укладення контрактів, нагляд за виконанням, укладанням та обслуговуванням контрактів.